

Tim Kemperman aan de slag met praalgraf in Stavenisse

'Dit werk staat hoog op mijn lijst van topklussen'

Het praalgraf van Hieronymus van Tuyl van Serooskerke in de Hervormde Kerk in Stavenisse wordt gerestaureerd. Tim Kemperman van Kemperman Restauratie uit Bergen op Zoom is bezig met de eerste werkzaamheden.

Rondom het grafmonument is een houten vloer getimmerd. „Om de vloer eronder te beschermen en om een helling te creëren”, legt Tim uit. Hij kijkt of hij de trap van de preekstoel tijdelijk kan verwijderen. „Het hek hebben we al weggehaald, daar waren we een week mee bezig. Als de trap ook weg kan, zou dat fijn zijn, dan hebben we meer werkruimte.” Het beeld van Hieronymus wordt uit elkaar gehaald, en ook de tombe en de achterwand.

Van Tuyl van Serooskerke was in de zeventiende eeuw ambachtsheer van Stavenisse. Hij werd in 1669 begraven in de kerk. Het marmer van zijn grafombe was al jaren aan het verslechteren, maar dat werd versneld door de watersnoodramp. In de kerk stond toen drie meter water en het zout tastte het marmer aan. Tim wijst op de plekken waar het marmer schilfert: „En er zijn ook plaatsen waar scheuren in zitten. Waar veel marmer weg is, vullen we het op, maar we doen het niet op de Amerikaanse manier. Die maken het blinkend nieuw. Wij vinden dat je de tijd wel mag zien.”

Miljoenenjacht

Kemperman maakte al drie jaar geleden een rapport over de grafombe in Stavenisse. De kosten werden op zes ton geschat. De gemeente Tholen, diverse fondsen en de Vereniging Rembrandt namen een deel voor hun rekening en deze zomer werd bekend dat de Provincie Zeeland ruim vier ton bijdraagt. Daardoor kon de restauratie van start. „Je weet dat dit soort projecten niet altijd doorgaan, want niet alle organisaties krijgen het geld bijeen”, zegt Tim. „Als het niet doorging kon mijn vader daar vroeger wekenlang kapot van zijn, dus mijn broer en ik proberen wat meer afstand te houden. Maar stilletjes hoop je toch... Dus toen ik dit hoorde heb ik wel een klein vreugdedansje gedaan.” Kemperman is een familiebedrijf, opgericht door de opa van de huidige eigenaren. De broers Tim en Marix namen het in 1998 over. „Terwijl we altijd hadden geroepen dit nooit te willen doen”, lacht Tim. Hij

Tim Kemperman is bezig met de werkzaamheden voor de restauratie van het praalgraf in de Hervormde Kerk in Stavenisse.

ging in zijn jonge jaren bosbouw studeren in Wageningen. Hij moest zijn studie echter onderbreken doordat hij de ziekte van Lyme kreeg. „Ik ben twee jaar verland geweest en daarna lukte mijn studie niet meer. Toen zei mijn vader: ik heb het druk, waarom kom je mij niet helpen. En zo ben ik erin gerold. Na een tijd besef je dat je eigenlijk al best veel van het vak weet én dat je het stiekem heel leuk vindt. Hier ben ik mee opgegroeid, al jong zat ik met mijn vader en broer in de Zeeuwse kerktorens.”

Beatrix

Vóór de klus in Stavenisse zat Tim in Bahrein, op een miljoenenjacht van de koning, om vlekken uit het natuursteen weg te werken. „Van dertig graden daar naar vijf graden hier”, lacht hij.

Hij deed meer bijzondere klussen. „Als je op de Dam in Amsterdam gaat staan, zijn er drie panden die wij niet hebben gerestaureerd. Ook het interieur van het paleis op de Dam hebben we gedaan en binnenkort werken we aan de Westerkerk en de Joodse begraafplaats in Middelburg.” Het paleis op de Dam was een van de laatste klussen die Tim met zijn vader deed voor deze overleed. „We werden zelfs uitgenodigd bij koningin Beatrix. Mijn vader liep haar bijna ondersteboven, want wij kijken altijd naar boven en nooit in de richting waar we heen gaan. Gelukkig kom ze er wel om lachen.” Toch werkt hij het liefst in een kerk. „De rust. En werken met een kerkestuur is eigenlijk altijd prettig. Deze restauratie in Stavenisse is wel een van de meest bijzondere die ik ooit heb gedaan. Zo'n heel grafmo-

nument. De maker ervan, Rombout Verhulst, maakte ook het praalgraf van Michiel de Ruyter, dat in de Nieuwe Kerk in Amsterdam te zien is. In zijn tijd was hij echt een topbeeldhouwer. Het beeld is heel mooi behouden gebleven, echt heel bijzonder.” Volgens kenners is dit het beste werk van de beeldhouwer en een van de mooiste beeldhouwwerken van Nederland.

Michelangelo

Het beeld is gemaakt van Carraramarmer, genoemd naar het Italiaanse dorpje Carrara. Dat wordt geroemd om haar mooie kleur en omdat het goed te bewerken is. Ook het witte marmer van Michelangelo's David komt bijvoorbeeld hier vandaan. „Pas eind 1800 ging men met smeedijzer werken”,

vertelt Tim. „Dat was goedkoper, maar ging wel snel roesten. In de tijd dat dit praalgraf is gemaakt werkte men nog met koper, brons of bot. Heel fijn, want dan heb je niet te maken met roest.”

Als het praalgraf uit elkaar is gehaald, gaat het naar Amsterdam, naar restaurator Snoep & Vermeer, waar het zout er uitgespoeld wordt. Er wordt een bak van tien kuub gebouwd, speciaal voor het beeld. Naar verwachting zijn er vier speelbeurten voor nodig, die elk vier maanden duren. Daarna moet het drogen en pas dan kan de daadwerkelijke restauratie beginnen. Tim verwacht dat het eind december 2024 weer terug is in de kerk van Stavenisse. Het komt dan op een speciale ondervloer te staan, zodat het vrij staat van de vloer. Het zou dan niet opnieuw worden aangestoot door zout en vocht.